

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarija 1891. Leto VIII.

Obseg: Kmetovalci, odprite oči! — Opravila pri čebelnjaku meseca januarija. — Opravila pri čebelnjaku meseca februarja. — Nasvet, kako zakladati stroške, ki jih bode prizadeval novi zakon za povzdigo živinoreje. — Ali obsekovanje gozdu škoduje. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Kmetovalci, odprite oči!

Kmalu bo izginil sneg, in kmetovalec bode pričel iz novega svoje trudapolno delo na polji. Kakor bo sejal, tako bode tudi žel. Ako je torej dobra žetev zavisna ne le od Boga, ampak tudi od kmetovalca samega, važno in imenitno je zanj, da uže setev tako opravi, da se sme nadejati dobre žetve. Ob mnogih prilikah smo poudarjali, da je kmetovalec izgubljen, ako se zanaša na tujo pomoč, a si sam ne pomaga. Kako naj si pa pomaga? Oj koliko je takih prilik! Kdor ne pozna nobene take prilike, prebere naj ta članek in spoznal bode vsaj eno.

Odkar se je žito toliko ucenilo, da ga ni vredno našemu kmetovalcu pridelovati za prodaj, od tedaj je ostala živinska reja edini pripomoček ki mu obeta vsaj nekaj dobička. Kdor pa redi živino, imeti mora krme. Najvažnejša krma po slovenskih deželah je poleg travniškega sena vsakakor detelja. A tudi pridelovanje važne te rastline peša pri nas, in sicer po krivdi kmetovalcev samih. Predenica se širi po slovenskih pokrajinah tako zelo, da so morali po nekaterih krajih uže opustiti deteljno setev, po drugod jim pa krati tako pridelek, da ga ne dobivajo niti polovico toliko, kolikor bi morali. Pa še nekaj. Samo Kranjska je izvažala deteljnega semena vsako leto po več nego za en milijon goldi-

narjev vrednosti, danes ga pa ne izvažajo niti za sto tisoč ne. Pred leti so v Ljubljani s tem semenom tržili na debelo mnogi trgovci, danes trgujejo še trije. Kolika izguba da je to za dežel, zlasti za kmetovalce, to si more vsak misliti. Da se je pa kupčija z deteljnim semenom tako močno unesla, prihaja od tod, ker je kranjsko deteljno seme izgubilo zbok primešanega predeničnega semena svoje dobro ime. Kranjsko deteljno seme ki je bilo na izvrstnem glasu ne le v Avstriji, temveč tudi na Nemškem, umakniti se je moralo semenu drugih dežel, katere znajo pridelovati čisto seme. Predenica uničuje torej pridelovanje detelje za krmo in za kupčijo z deteljnim semenom. To zaprečiti in zopet popraviti je dolžnost naših kmetovalcev. A kako?

Najprej moramo poznati svojstva predenice,

katero po imenujejo nekaterih krajih tudi predenec, kužno travo, žido ali prevrženo deteljo. Latinski jo zovejo učenjaki „*cuscuta trifolii*“. Predenica je rastlina zafedalka, to je rastlina, ki živi ob soku drugih rastlin. Predenica živi ob soku detelje, v katero poganja svoje korenine ter ji pije sok. V podobi 2. risana je predenica, kakor jo sploh nahajamo po deteljiščih in tudi po

Podoba 2.

Podoba 3.

travniki, podoba 3. pa kaže povečani predenični cvet. Drobní in lični cvet predenični, ki je podoben majhni beli kroglici, gotovo vsak pozna. Iz tega cveta nastane seme, ki je sicer zelo podobno deteljnemu semenu, a je znatno manjše. To seme širi se po njivi, z gnojem hodi na druge njive, ptiči ga prenašajo itd., in od tod prihaja

hitro razširjevanje predenice. Ker pa naši gospodarji škodo, ki jim jo dela predenica, še le tedaj zapazijo, ko je že njiva, oziroma detelja gosto s predenico zaraščena, in jo prično zatirati, kadar je začela cvesti ali je pa uže odcvela, zato ni čudno, če vse delo opravljajo zastoj. Če hočemo torej predenico uspešno zatirati, moramo jo uže v njenem začetku pričiti pokončevati, in sicer predno cvete.

Imamo mnogo sredstev zoper predenico, a vsa ta sredstva služijo le tedaj, kadar je na njivi še malo predenice; če je pa njiva preveč opleveljena, je najbolje, deteljo podorati in v novič posejati.

Ker pa na naša deteljišča predenico največ s semenom zasevamo, zato slovenske gospodarje opozarjamo, naj sejejo izključno tako deteljno seme, o katerem so prepričani, da ni v njem predeničnega semena. Ako je tako deteljišče, na katerem še ni zaplojena predenica, priporočamo deteljno seme tam pridelovati, vendar ni gotovo, da se kaj predeničnega semena s sosednih njiv ne primeša. Edini pripomoček, da zatremo predenico, je setev čistega semena.

Kdor se nadeja pomoči od deželne postave, ki ukazuje zatiranje predenice; kdor misli, da bodo kmetovalci zatrili predenico na njivi, ta se vara. Ako bodo pa vsi kmetovalci dosledno sejali tako seme, v katerem ni prav nič predeničnega semena, odkrižali se bomo prav kmalu nadležnega in na vso moč škodljivega plevela. Dokler pa pojde po starem naprej, toliko časa ne bode predenica ne le prenehala, temveč še množila in širila se bode. Preiskava, katero je zvršila c. kr. pregledovalna postaja na Dunaji, pokazala je, da ima 1 kilogram primerno še precej čistega kranjskega deteljnega semena 1050 predeničnih zrn v sebi, slabša pa več in sicer do 2000 zrn. Tako seme pa tudi naši kmetovalci sejejo, torej ni čuda, ako pridelajo namestu detelje predenico. Kadar pa kupijo semena v mestu, kupijo pa ravno takega. S svojimi očmi smo videli, ko je kupil ljubljanski trgovec dve vreči deteljnega semena, katero je pregledala uže imenovana postaja ter spoznala, da ima vsak kilogram nad 1000 zrn predeničnega semena. Tako seme prodajajo naši trgovci na drobno, kmetovalci ga pa kupujejo, ker mislijo, da so Bog ve kaj prihranili, ker so kupili kilogram za 5 kr. ceneje. Pa še huje se godi! K nekemu trgovcu v Ljubljani, ki kupčuje z deteljinim semenom na debelo, hodijo gospodarji kupovat pleve od deteljnega semena. Te pleve rabijo za seme. Potem pa na njivi ni družega, nego čez in čez predenica. In zdaj pa nastane krik: Država pomagaj, dežela pomagaj, kmetijska družba pomagaj! Sam si pomagaj! Kupi si poštenega semena, če moraš tudi po 10. kr. dražje plačati kilogram, in imel bodeš njivo brez predenice, in ker je tako seme tudi bolj kalivo in rastno, potreboval ga bodeš tudi manj. Dobro in zanesljivo seme je pa le tisto, ki je pregledano in za dobro spoznano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji. Kje pa je dobiti takega semena? Na Kranjskem ga ne prodaja nihče na drobno, in drugje na Slovenskem tudi ne vem, kdo. Ker je kranjska kmetijska družba dolžna v takih slučajih pomagati in posredovati, zato je ukrenila naročiti na Dunaji pregledanega semena in ga oddajati kmetovalcem kolikor mogoče ceno.

Pravega francoskega semena lucerne ali nemške detelje kilogram bode ude c. kr. kmetijske družbe stal 75 kr., najboljšega semena rdeče ali štajerske detelje kilogram 64 kr.

Zavoja ali vreče ni posebe plačati. Družba bode pošiljala seme po povzetji ali ga pa oddajala proti goto-

vemu plačilu v pisarni svoji. Družba bode priskrbovala tega semena od letos nadalje samo udom.

Ker bode družba naročila le toliko semena, kolikor ga bodo gospodarji naročili pri njej, naj oglasi vsak, ki tega semena želi, uže sedaj, koliko ga rabi, in naj pošlje ob enem polovico zneska za aro. Naslov je: C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Opravila pri čebelnjaku meseca januarija.

Sem ter tja se nahaja zelo razširjena misel, da čebele spé zimske mesece; misel ta je napačna. Čebele ne spe, zato tudi potrebujejo hrane vsak dan. Rade pa imajo popoln mir, vsak nepokoj jim je škodljiv ter jih zapelja obilnejše hrane užiti, nego je potrebujejo. Ker ne morejo iz panja, prisiljene so v njem se osnažiti; s tem pa ga seveda onesnažijo, in zaradi tega se jih poloti neka driska ali griža, katera je čebelam silno silno škodljiva, tako rekoč kužno strupena ter pokonča brez števila panjev. Ta neizgoda se zabrani, če se podolgata dražene pletenice denejo pred izletne žrelca, da se čebele ob toplih solčnih dnevih ven in noter letaje snažijo, kar jim je ljubo, ker čebela je zelo snagoljubna živalca, ter se v panji ne osnaži, ako ni popolnoma prisiljena. Ena taka pletenica zadostuje več panjem, ker ni treba, da bi se dajala vsem čebelam en dan ampak en dan tem, drugi dan drugim. — Paziti je tudi treba, da do čebeljnega stanja miši, brglezi ali sinitiče ne morejo, in če dohajajo, treba jih je, kakor se da, poloviti ali odpoditi. Koliko škode miši čebelam storijo, ker vsak panj pokončajo, v katerega pridejo, ve vsak čebelar; ptiči pa kljujejo na skončnico ter čebele izvabijo, da jih požro. — Tega meseca kakor tudi svečana in sušca treba narejati nove panje in stare popravljati, ker malega in velikega travna ima kmetovalec drugih opravil dovolj, mu torej posebno dobro služi, če ima v čebelnjaku vse pripravljeno, kar je treba v roke vzeti.

Opravila pri čebelnjaku meseca februarija.

Čebele nastavlajo zalego dostikrat že proti koncu tega meseca; tedaj je čebelarju treba skrbeti, da imajo dovolj vode. Potrebno je, sneg odmetati izpred čebeljnaka, ali vsaj prostor s slamo pokriti, da čebele v snegu ne ostajajo in ne zmrznejo. Kdor še ni sicer prepričan, naj zdaj pogleda, ali imajo še zadosti medu ali ne; pa pregleda naj naglo, da se zalega ne premrazi. Ko bi čebelam živeža primankovalo, naj se jim poklada med v satovji ali v nalašč za to napravljenih posodicah. Kdor nima medu, lahko jim polaga kristaliziranega sladkorja. Ako so čebele panj ponesnažile, bodisi od znotraj ali od zunaj, treba jih je ob toplih dnevih poškrpiti z mlačnim raztopljenim medom ($\frac{2}{3}$ medu in $\frac{1}{3}$ vode), da se iz panja privabijo in se tako osnažijo. Če se jim vsa nesnaga pusti in ne da prilika, da se zunaj osnažijo, poloti se jih lahko griža, katera večkrat mnogo panjev uniči ter je nevarna za ves stan. Ob hudem mrazu naj se odvrtajo solčni žarki kolikor mogoče, zlasti od takih panjev, kateri imajo le eno steno morebiti celo iz prav tankega lesa. Kdor prezimuje panje po kletih, ali sicer temnih krajih, naj jih postavi ob toplih spomladnih dnevih na zrak, da se z izletom osnažijo. Kmalu popoldne naj jih dene spet v navadne prostore.

Nasvet, kako zakladati stroške, ki jih bode prizadeval novi zakon za povzdigo živinoreje.

Novi zakon za povzdigo živinarstva bode prizadeval nekaj stroškov, katere morajo zakladati živinorejci dotičnega okraja. Ti stroški so zlasti za licencevalno komisijo in pa za one bika, katere bodo morale občine same imeti, ako v vasi, oziroma v občini ne bode dovolj zasebnih bikov. Stroški ne bodo veliki, a plačevati jih bodo morali le živinorejci, ker to ne gre, da bi plačevali tudi ljudje, ki nimajo niti repa v hiši. Naipravičnejša razdelitev teh stroškov bode po številu krav in brejih telic, katere ima vsak posamezen živinorejec. A županstva bodo vendar imela z iztirjavanjem mnogo sitnob, tako se bode na pr. posestnik, ki ima zasebnega bika, branil plačevati kaj stroškov za občinskega bika, ako bode v občini toliko krav, da bodeta potrebna dva bika in da bode enega občina sama imela. Mnogo manj sitnob bode, ako se bodo ti stroški pokrivali, ne da bi jih treba bilo vsako leto deliti na vse živinorejce. A kako to narediti? Županstva naj pobirajo primerno pristojbino za živinske liste (pose), katere izdajajo. Živinske liste rabijo le živinorejci, torej bode pristojbina le njim v korist. Županstva so sedaj zavezana liste brezplačno izdajati, ako pa zahtevajo kako pristojbino za se, je to krivično, in če jo tirjajo za celo občino, je tudi krivično, ker hodi na dobro tudi neživinorejcem. Občinski sveti naj torej ukrenejo pristojbino za živinske liste, dohodke pa odmenijo za stroške, katere bode prizadeval novi zakon za živinorejo.

Ali obsekovanje gozdu škoduje.

Vsak gozdar, ki le kolikaj malo razume gozdarstvo obsoja in zameta obsekovanje drevja kot napačno in škodljivo. Ta edina sodba vseh zvedencev je veljavna. Poslušajte pa njih razloge.

Obsekovati drevo se pravi, silovito segati v njegovo naravo. Nobeno silovito kvarjenje narave pa ne ostane brez maščevanja, in človek, ki silovito lomasti po gozdu, mora plačati tudi globo. Vedite torej, da drevesa dobivajo svoj živež po koreninah iz zemlje in po listji ali igličevji iz zraka. Iz zemlje sprejemajo to, kar ima pepel v sebi, z eno besedo: pepel; — iz zraka jim pa prihaja vse, kar pri sežiganji zopet v zrak beži, namreč ves ogleneč. Ker je pepela le prav malo odstotkov, pri jelovji še tri odstotke ne, lahko je prevideti, kako silno veliko živeža prejmele drevje za svojo rast iz zraka.

Ako takemu drevesu odsekaš velik del vej, vzameš mu tako rekoč ravno toliko ust, skozi katera svoj živež vase srka; drevo torej tako obsodiš na post. Zares je tako drevo močno zadrževano v rasti, ne le v dolgot, ampak še prav posebno v debelost. To pa dotlej, da poženejo in se razrastejo nove veje. To prav natanko vidiš, ako opazuješ letnice obsekanih dreves. Te letnice (tisti krožčki na okrog, za kolikor drevo v enem letu odebeli) so več let po obsekanji veliko ožje, tanjše. Ako veje obsekuješ prav blizu ali tik debela in ne pustiš nekoliko živih vej z vzrastki, posuše se grče, ločijo od živega deblavega lesa, in kedar se taki hlodi v deske žagajo, takrat tiste grče izpadejo, odleté, in škoda je zopet očitna. Pa tudi če še ostanejo, vendar se vidi, da so ločene in velikokrat se šele pozneje ločijo iz podov ali kjer take deske rabijo. Ko bi veje ne bile odsekane, bilo bi vse skupaj živ les in torej zdaj cele, lepe deske. Ravno

zarad stelje pa, kolikor je nam znano, obsekujejo zlasti po Gorenjskem cele goščave smrečja vse zredoma, ter smreki le en sam čop vej pri vrhu pusté, vse drugo večidel do kož oklestijo. (Mogoče je tudi to vzrok, da smrekova goščava večkrat jame sušiti, ker pride neka bolezen v smrekov gozd in v enem ali dveh letih je vsa smrekova goščava usehla — škoda je silno velika, ker težko ali vsaj kesno se zopet zaredi smrekov gozd.)

Ako veje odsekuješ prav pri deblu, naredi se smola, kakor pravijo, to je, smola se začne obiloma iz drevesa cediti. Še veliko več pa je ta odtok smole, ako kak plazar s krampeži po drevesu pleza in lub odere; naredi se dolge riže, po katerih smola navzdol po deblu lije; ker stopinja za stopinjo se naredi rana v lub in v belino. Najprvo teče smola, in če je rana v drevo večja, da se zarasti ne more, začne se od tiste strani deblu sušiti, trohneti in gniti. Veš pa, da, kolikor smole odteče, toliko živeža je drevesu ugrabljenega, in drevo je v rasti zadrževano. Znano je, kako radi se pastirji in celo odrasli nespametniki s tem igrajo, da zareže delajo v drevesa, še zlasti v smreke, ker jih veseli, da teče po njih smola, katero včasih tudi obirajo in prodajajo. Cele plati vidiš dostikrat na najlepših smrekah, hojah, bukvah itd. izsekane in veliko lepih hlodov gre tako v nič. Zares se ne more nikoli dosti zabičiti, kako je to škodljivo. Z obsekovanjem torej drevesa ne obsodiš samo na post, temuč mu tudi puščaš in ga mučiš. Ako že nočeš ali ne moreš drugače, da drevo obsekaš, pusti mu vsaj za čevelj dolge konce ali štore z živimi vejicami ter pokaži vendar mrvice prizanašljivosti in gospodarnosti. Ako drevje do dveh tretjin višočine ali celo še više obsekaš, zgubi se v logu senčnost, vsled tega pa na tleh dobi moč grmičevje in dračje tar razna šara, in to je zopet drevju v škodo.

Obsekanih dreves se tudi poprej črv (kukec) loti in jih konča. Sklenem naj torej z naukom: S sekiro ne v gozd, razen če je treba gozd trebiti ali drevje posekovati, in nobeno kleščevje za steljo naj se ne jemlje iz njega razen pri trebljenji in posekovanji.

Razne reči.

— **Kako preskusiti mleko.** Kdor se hoče prepričati, je li mleko z vodo zmešano, ali ne, kane naj jedno kapljico na noht svojega palca. Ako kapljica ne razpade, je mleko čisto; če pa razpade, zmešano je z vodo. Ali pa se vtakne igla v mleko. Če mleko na njej obvisi, skvarjeno je z vodo, ako ga nič ne obvisi, je čisto.

— **Koliko vpliva snaženje govedi na nje molznost,** pokazala je nedavno ta le izkušnja: Kravo, ki je bila vajena vsakdanjega dvakratnega snaženja s česalom, niso skozi 14 dni nič več snažili. V tem času je krava 11 litrov mleka manj molzla nego poprej v enolikem času, dasi je vse drugo pri starem ostalo.

— **Kako ravnati z zmrzlimi trtami.** Zmrzle mladike naj se takoj pod prvim očesom odrežejo. Ob svojem času postanejo sočne, in kakšenkrat pokaže se na njih zarod, na vsak način pa naredi take trte dobrega lesa za prihodnje leto. Neki trtni posestnik je izjavil o tem ravnanji naslednje: „Jaz sem prejšnje leto ta svet poslušal ter obrezal trte takoj drugi dan po onej nesrečni noči, v kateri so zmrzle. Deset dni po dovršenem tem delu sem videl, da so iz venca poganjali čepi, po eden, dva in celo po trije. Ti čepi so skoraj vsi imeli grozde. Pri tem sem pa udobil pri trtah lepega, zdravega lesa, ki je v naslednjem letu obilo pognal.“

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. Z ozirom na odgovor na 9. vprašanje v zadnjem listu vprašam: Na kakšen način je dajati po zimi čebelar vode? (J. W. v H. na Gorenjskem.)

Odgovor: Čebelar se daje po zimi pijače lahko na več načinov, in sicer: Z vodo napojena goba se vtakne med stavbe in, če je vreme ugodno, tudi v žrelca; prazen sat se napolni z vodo; stekleničica, napolnjena z vodo in dobro zamazana z gobo, obesi se poveznena v panj in iz nje potem počasi kaplje voda.

Vprašanje 17. Imam prav dobro, 7 let staro kravo, katera med molženjem silno breca. To razvado ima pa šele kaki dve leti, poprej je bila prav pohlevna. Ali je kaka pomoč zoper to razvado? (J. S. v Ch. na Bavarskem.)

Odgovor: Kravi se zabrani brcanje med molžo s tem le jako priprostim sredstvom: Pred molžo se ji dvigne in v kolenu vpogne ena sprednja noga, ter čez koleno potem tako natakne kak obroč (tudi jermen ali vrv), da ne more noge raztegniti. Navadno imajo lesen in s sunjo povit obroč, ki je tako velik, da ravno gre čez koleno. Vsled tega stoji potem krava le na treh nogah in ni v stanju, z drugo zadnjo nogo brcati. Ako se to sredstvo nekaj tednov rabi, opusti krava svojo razvado. Da je pa krava pričela šele pozneje brcati, prihaja od tod, ker je bila kedaj na vimeni bolna in jo je molženje bolelo, ali je pa oseba, ki je molzla, ž njo grdo ravnala. Pravijo, da krava tudi opusti brcanje, ako se ji dene med molžo na križ kaka mokra ruta. Skusite, saj to nič ne stane, morda pomaga.

Vprašanje 18. V prvi številki „Kmetovalčevi“ pišete, da bodo za Dolenjsko in Notranjsko le jednobarveni bikli licencevani. Ali je potem za te kraje švicko pleme izključeno? (J. V. v Str. na Notranjskem.)

Odgovor: Švicko pleme je jednobarveno, zato je primerno za Dolenjsko in Notranjsko. Kmetijska družba se bode najbolj ozirala na Graupündenski rod, ki je svetlosiva vrsta od švicke govedi. Ta barva zlasti prija laškim kupcem in je enaka barvi muricedolske vrste, katere se sedaj največ nahaja po Dolenjskem in Notranjskem.

Vprašanje 19. Uže v preteklem letu so bila vprašanja zaradi priprave za kuhanje žganja. Dobro bi bilo razjasniti, iz katere kovine se dajo narediti najlažje, najboljše in najcenejše cevi za prekapanje. Bakrene je težavno narediti, svinčene res lahko vsak sam zavije, a utegnejo biti zdravju škodljive, ker destilovana voda vzame svinčeni oksid na se. Rad bi tudi vedel, kako se dajo čistiti zavite cevi, ker tudi pri nas v Dalmaciji narejamo izvrstno žganje, a za vsakim kotlom dobro osnažimo cevi, kar je zelo potrebno. (A. B. v D. Dalmaciji.)

Odgovor: Najboljše cevi za hladilnik so bakrene, seveda tudi najdražje. Zaviti jih pa i tako more le kotlar. Tudi svinčene cevi, ki se od znotraj pocinjene, so dobre, razen tega pa tudi zelo po ceni in jih res lahko sami zavijete. Pa tudi nepocinjene svinčene cevi se dajo porabiti, ker nevarnost, da bi se delal med prekapanjem škodljivi svinčeni hidrat (ne oksid), je majhna. Ako pa cevi, predno jih rabite, napolnite z raztopino od žveplenokislega natrona, naredi se po ceveh skorja od svinčene sulfata, ki je neraztopljiva. Zavite cevi se dajo čistiti, ako se skozi nje toliko časa voda pretaka, da je vsa nesnaga odpravljena. Ako treba, vlije se tudi vroče vode v cevi ter nekaj časa v njih pusti.

Vprašanje 20. Tod je v navadi le cinasta, po 10 litrov držeča posoda, kadar pretakajo in merijo vino. Obrabi se pa hitro, in tudi jo je zelo težko imeti čisto. Katera kovina je v ta namen najboljša? (A. B. v D.)

Odgovor: Odgovoriti moramo, da baker. Izvrstno bi pa tudi služila posoda od železne pločevine in dobro emajlovana,

kakeršno danes izvrstno izdelujejo. Seveda take oblike posod, kakeršne jih vi rabite, nimajo nikoder v zalogi, morali bi jih posebe naročiti. Mi pa menimo, da je za vaše namene najboljša posoda od hrastovega lesa, kakeršno rabijo po Goriškem, v Vipavski dolini, na Krasu itd. Taka posoda se da dobro čistiti in prav oskrbovana trpi mnogo desetletij.

Vprašanje 21. Iz Italije prinašajo k nam neizrečeno velike nadzemeljske kolorabe, ki tehtajo tudi po več ko eno kilo ena. Ali bi se dale tudi na Primorskem vzrejati take kolorabe? (A. B. v D.)

Odgovor: Vzgoja takih velikih kolorab je zavisna od prave vrste in ravnave. Ako doboste semena dotičnih kolorab in njih sadike vsadite na dobro sprsteninsko zemljo, ki ima staro gnojno moč v sebi, ter potem zemljo pridno rahljate, ne hranite vode ter jej dodevate še kaj gnojila: prepričani smete biti, da tudi v Primorji vzgojite take kolorabe.

Vprašanje 22. Pri katerem sodarji bi lahko naročil vinske posode od dobre hrastovine? (A. B. v D.)

Odgovor: Sedaj nam ni znan naslov nobenega takega sodarja, pač pa upamo, da se bode vsled Vašega vprašanja kedo pri nas zglašil, in radovoljno Vam potem prijavimo njegov naslov.

Vprašanje 23. Imam mnogo posušenih smokv (fig), v katere so se pa po nekoliko zaredili črvi, in bojim se, da mi vsega blaga ne pokončajo. Kaj naj naredim, da črve uničim in da bodo smokve vendar užitne? (A. Br. v D.)

Odgovor: Da so se črvi zaredili, prihaja od tod, ker ste imeli sušilo premalo zračno shranjeno. Ne vemo Vam ničesar drugega svetovati, nego posušene smokve v krušni peči presušiti. Kadar pečete kruh, pustite peč, kadar je kruh iz nje pobran, da se shladi toliko, da bode imela še kakih 50 do 60°C toplote. V tej toploti pustite toliko časa smokve, da se peč popolnoma shladi, potem jih pa še na zraku pustite nekaj časa. Menimo, da v tej toploti mora vsa golazen poginiti in da na solnei sušene smokve ne bodo dobile vsled sušenja v peči slabega okusa, ker se ob tej toploti ne bode v smokvah razkrojilo nič sladkorja.

Vprašanje 24. Imam blizu hektoliter starega gostega olja, ki ni več užitno. Bi li mogel narediti iz njega milo za domačo rabo in kakó? (A. B. v D.)

Odgovor: Gotovo se da iz olja narediti milo, a reč je tako težavna, da nam je na tem mestu ni mogoče toliko obširno popisati, da bi Vam kaj hasnilo. Izdelovanje mila je poseben obrt, in če bi bili tudi v stanju svoje olje v milo podelati, stalo bi Vas to delo več, nego bi bilo dobljeno milo vredno.

Vprašanje 25. Ali je dobiti pri kmetijski družbi nosenih obročkov za bike, in če ne, kje se dobé? (J. Kr. na B. na Koroškem.)

Odgovor: Ker smo dobili zaradi te reči mnogo vprašanj, odgovarjamo Vam tukaj, da bode kmetijska družba priskrbela takih obročkov ter jih bode mogla ceneje dajati, nego koli kje drugod. V prihodnjem listu bomo objavili, pod kakimi pogoji jih bode družba oddajala.

Vprašanje 26. Imam dve leti starega bika, kateri menim da bode dober spoznan za pleme. Rad bi mu vtaknil obroček v nos. Ker pa ne vem, kakšen mora biti obroček in kako se mu vtakne, zato prosim pojasnila. (J. Z. v Vinici pri Šmarjeti na Dolenjskem.)

Odgovor: Obroček mora biti nalašč za to narejen, zato Vas opozarjamo na gorenji odgovor. Ti obročki so tako narejeni, da se na dva dela delé in so jim konci ostri. Tako odprt obroček se potisne skozi hripelj, ki loči nosnici, in sicer pod nosovim hrustancem. Obroček se potem zapre, z vijakom pritrdi in potem vijak odlomi. To vse je hitreje narejeno, nego povedano. V prihodnji številki „Kmetovalčevi“ bomo to delo natančno popisali in tudi podobe pribčili.

Vprašanje 27. Moj vol mi je zbolel v pričetku meseca grudna, in tri dni ni šlo blato od njega. Dajali smo mu domačih zdravil, a nič ni pomagalo, napet je bil, da bi kar počil, in neprenehoma je stokal. Poklical sem c. kr. živinozdravnika, ki je z lekarniškimi zdravili toliko pomagal, da gre sedaj blato od njega, če tudi zelo trdo, in da je pričel prebavljati. Živinozdravnik pravi, da se ni bati, da bi ne ozdravel. S katerim domačim zdravilom bi se dalo hitreje pomagati? (J. Kr. v D. v.)

Odgovor: Vol je bil zapečen. Svetujemo Vam, da se popolnoma zanesete na živinozdravnika. Vzroki tej bolezni so slaba in pokvarjena, zlasti zmrzla krma, preobilo krmiljenje s slamo in senom, t. j. sploh s suho krmo, in prepičlo napajanje. Bolezen tudi nastane, če živina požre kaj neprebavnega, n. pr. usnje, lase, dlako itd., ali če po vsakem krmiljenju nima dovolj časa prežvekovati. Domači zdravili sta grenka sol in lanena moka; to oboje se daje živini na mlačni vodi. Kadar ne gre od živine blato, izvrstna je pomoč klistiranje t. j. brizganje milnice (žajfnice) v ritnik. Kako je ravnati, popisano je na 73. strani knjige „Domači živinozdravnik“, katero je letos izdala družba sv. Mohora. V tej knjigi na straneh 61., 62. in 63. je tudi popisana bolezen, katero je imel Vaš vol. Ker smo prepričani, da imate to knjigo v hiši, zato jo Vam prav zelo priporočamo brati.

Vprašanje 28. Moj konj kašlja uže teden dni, in sicer vedno bolj. Da bi se ta bolezen ne ukoreninila, prosim sveta, kako ravnati. (A. O. v K. na Štajarskem.)

Odgovor: Kašelj je vedno nasledek kake druge bolezni, včasih prav zelo nevarne. Če je konj količkaj sumen, priporočamo Vam vprašati živinozdravnika. Ob sedanjem hudem mrazu pa konj najbrže kašlja od prehlajenja, t. j. dobil je nahod. Ob nahodu je kašelj od začetka suh, potem postane moker, in žival meče, kadar kašlja, sluz iz nosnic. Takega konja zdravite tako le: Postavite ga v gorek hlev in odenite, ves život mu poškopite s terpentinovim oljem, kateremu ste primešali polovico vode, in ga potem tako dolgo s slamo drgnite, da se posuši. Krma naj bode lahka in voda ne premrzla. Notranji domači zdravili sta grenka sol in ščupa od brinovih jagod.

Vprašanje 29. V moji hiši je po zimi po sobah močno moker zid, nabira se srez, in kadar je jug, kar teče po zidu. Ali je mogoče, to vlago odstraniti? Eno sobo sem od znotraj celó s cementom ometal, pa ne pomaga dosti. Svetujejo mi od zunaj ometati s cementom, pa se bojim, da tudi ne bode nič hasnilo. Zelo mi ustrežete, ako mi kaj svetujete, da vsaj nekoliko mokroto spravim iz hiše. (J. v S.)

Odgovor: Vlage po Vaših sobah je lahko dvoje krivo, ali je bila malta delana s slabo vodo, ki je imela v sebi veliko solitrovo-kisljeh soli in klorovih spojin, ali je pa svet okoli podzidja Vaše hiše moker. V prvem slučaju se narede iz apna, klora in solitrove soli spojine, ki vodo iz zraka vlečejo, v drugem slučaju pa zid nepretrgano sesa iz pod zemlje mokroto. Ker je hiša uže narejena, je radikalna pomoč težavna. Če je podzemeljska voda vzrok, dá se prav dobro pomagati z dreniranjem, t. j. napravijo se podzemeljski jarki, podzidje pa omeče s cementom in obloži s strešno lepenco (Theerdachpappe). To delo Vam izkušen zidarSKI mojster najbolje opravi. Ako je malta vzrok, potem seveda je pa težko. V takem slučaju priporočajo to le: Zid se okruši do opeke, oziroma do kamenja, in sicer v najtoplejšem letnem času, kadar je zid kolikor mogoče suh. Okrušeni zid se od novega dobro omeče, na novi omet pritrdi strešna lepenco, lepenco še enkrat s katranom premaže, in tam, koder se stikajo posamezne pole, zamažejo se dobro s katranom. Ob ta zid se potem prizida še en droben zid od opeke, in sicer tako, da se opeka postavlja po robu. Take sobe naj se tudi potem vedno pridno zračijo.

Vprašanje 30. Imam klet, nad katero je soba, ki je pa ne rabim, ker je zelo nizka. Strop med sobo in kletjo je

pribit na bruna iz dvojnih desek. Ker je pa soba po zimi zelo mrzla in se porabi za kurjavo preveč kuriva, sodim, da je mrazu vzrok tanki strop. Prosim mi svetovati, ali naj dam strop ometati, ali klet zasuti, ali pa spodaj pod bruna v kleti pribiti doske, vmes pa dejati pepela ali oglja in strop v kleti ometati. Omenjam, da je soba v kotih mokra in da je kleti več nego polovico nad zemljo. (B. Š. v Kr.)

Odgovor: Vlažna stanovanja so vedno mrzla, in je morda tudi pri Vas vlaga bolj kriva mrazu, nego klet od spodaj, katero loči tanek strop od sobe. Priporočamo Vam zato brati gorenji odgovor. Ako tudi klet zaspíte, mislimo, da ne bode dosti pomagalo, razen tega zgubite v hiši prostor, ki Vam utegne kedaj dobro služiti. Priporočamo Vam odstraniti vlago, potem pa strop v kleti z deskami obiti ter ometati, prazni prostor nad deskami pa poprej s kašno suho rečjo, ki ne pije vlage, zamašiti.

Vprašanje 31. Imam zemljišče z globoko zemljo in proti vzhodu viseče lege. Na to zemljišče menim saditi jabolane in hruške nastopnih vrst: Zlato vimsko parmeno, veliko kasselsko rejneto, Blenheimovo rejneto in rdečega štetinca. Izmed hrušek pa tepke in veliko mačjo glavo. Obnebje je pri nas sadjarstvu ugodno. Ali bi te vrste na takem zemljišči ugajale? (T. Z. v Sv. G.)

Odgovor: Gotovo bodo te vrste ugajale, ker zlasti prve tri vrste jabolk povsod dobro rode. Za rdečega štetinca bode pa svet tudi dober, ker to drevo hoče globoke zemlje. Enako je s hruškami.

Vprašanje 32. Na kakšno zemljo in kakšno strnišče je sejati ruski lan in kedaj ga je čas sejati? (T. Z. v Sv. G.)

Odgovor: Kar se tiče zemlje, časa i. t. d. je z ruskim lanom enako, kakor z domačim, ravno takrat se seje in tisto strnišče mu prija kakor domačemu. Lanu prija najbolj ravno preorano deteljšče, sejejo ga pa tudi na okopavine, katerim je bilo dobro pognojeno. Zgodnji lan je čas sejati od konca meseca marcija do sredi meseca aprila, od meseca maja do sredi junija pa pozni lan.

Gospodarske novice.

* † **R. Zhuber pl. Okrog**, c. kr. nadsodiški svetnik v pokoji ter ud c. kr. kmetijske družbe kranjske od meseca novembra 1850 l. torej nad štirideset let, umrl je 17. t. m. v Ljubljani. Blag mu spomin!

* **Vaclav Charousek**, strokovnjak v izdelovanju sadnega mošta in sira, službuje v c. kr. kmetijskem ministerstvu na Dunaji, bode prihodnje pomlad od tega ministerstva na Kranjsko odposlan, da bode dal nasvete, kako urediti notranjo opravo uzorne moštarnice, katero je lansko leto dozidala družbena podružnica v Bledu. Ob tej priliki si bode ogledal imenovani gospod tudi kranjske sirarske zadrage.

* **Sirarstva se učit** je poslala c. kr. kmetijska družba kranjska gorenjskega mladeniča v Šmihel na Tirolsko, kjer je ravnokar osemtenedenski sirarski tečaj.

* **Blejska družbena podružnica** je priredila v nedeljo 11. januarja t. l. tombolo v korist podružnici ter je imela čez 90 gold. čistega dobička.

* **Ob licencevanju žrebcev**, ki se je vršilo ta mesec po Kranjskem, dobili so nastopni gospodarji pravico spuščati svoje zasebne žrebce: J. Ropert v Bohinjski Beli, Lovrenc Volk v Črni vci (za 2 žrebca), J. Skok v Mengiši, J. Gradišnik v Trzinu in Fr. Keržič v Vodica.

* **Konjarski odsek** c. kr. kmetijske družbe kranjske je imel 20. t. m. svojo sejo, pri kateri so bili navzoči: predsednik gospod Fran Povše, podpredsednik gospod Jos. Fr. Seunig in odborniki gg. Gams, Hanslik, Lenarčič in Pirc. Gosp. predsednik pozdravi novo v odsekov odbor stopivšega gosp. Gamsa

ter otvori posvetovanje. Odsek je sledeče ukrenil: Za pokrajino težkih konj se zaprosi za l. 1891. še ena premijska postaja. — Za konjsko dirkanje v l. 1891. se c. kr. kmetijsko ministerstvo poprosi 200 gold. za darila ter 1000 gld. za napravo stalnega dirkališča in žrebišča v Šent Jarneji. — Ukrene se zahtevati enega težkega žrebca za ljubljansko okolico. — Dosedanji načrt o reji konj se tako premeni, da se počasi poveča pokrajina za rejo težkih konj. — Prosi se, da ministerstvo ukaže nakupiti na Kranjskem ob premovanju konj nekaj žrebet za pleme. — Žrebec, ki bode kupljen, to zimo za Bohinjsko Bistrico, naj bode rjave barve ter najmanj 170 centimetrov visok. — Določi se remuneracija uradniku, ki opravlja odsekov pisarije.

* **Prijatelje ribarstva** opozarjamo na vabilo k pristopu k samostojnemu ribarskemu odseku c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki je prijavljen med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Konjerejce** opozarjamo na vabilo k pristopu h konjerejskemu odseku, ki je prijavljeno med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Ravnokar snujejo novo podružnico za Hrenovško faro** na Notranjskem.

* **Prvi slovenski ilustrovani semenski katalog** je ravnokar izdal gospod Jos. Lenarčič na Vrhniki, ki je ustanovil trgovino s semenom. Ker so cene najmanj toliko nizke, kakor pri drugih semenskih trgovcih, v obče pa še niže, obračajo naj se naši gospodarji le do gosp. Lenarčiča, ki jim bode boljše postregel, nego vsak tujec. Na prodaj ima kmetijska, zelenjadna in cvetlična semena ter od gozdnega in sadnega drevja. V zelo ličnem katalogu so podobe rastlin, pri oddelku zelenjadnega semena pa tudi navodila, kako dotične rastline pridelovati. Katalog razpošilja g. Lenarčič brezplačno.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

R a z g l a s

zarad oddaje družbenega drevja pomladi l. 1891.

Na podstavi sklepa družbenega občnega zbora z dne 26. oktobra javi podpisani odbor nastopne naredbe glede oddaje družbenega drevja pomladi l. 1891, ter izjavlja, da se bode strogo in brez izjem držal teh naredeb.

1.) Zaradi vzdrževanja reda v družbenih računih, zlasti kolikor so v zvezi s pobiranjem letnine, dalje zaradi zljajsve dela pisarniškega osebju, ki je itak preobloženo, oddajalo se bode drevje iz družbene drevnice le pomladi.

2.) Vsaka podružnica mora naznaniti najkasneje do 15. januarija vsakega leta, ali zahteva za svoje ude brezplačno sadnega drevja ali ne.

3.) Podružnica, katere zahteva drevja brezplačno, mora celo letnino dotičnega uda, ki prejme to drevje, oddati glavnemu odboru.

4.) Vsak ud mora dobiti od družbe, seveda ako zahteva, štiri drevesa, in sicer brezplačno, ako podružnica tako ukrene, drugače proti plačilu 25 kr. za vsako drevo.

5.) Do 15. februarija vzprejema odbor zglasitve za ono drevje, katero je dolžan dati.

6.) Ker pa je očitno, da bode preostajalo drevja, vzprejema odbor od 15. februarija do 1. marca od udov naročila na drevje nad gori določeno število, in sicer po 25 kr. eno. Po razmerji zaloge in naročil odkazalo se bode vsakemu naročniku razmerno število dreves. O številu prisojenega drevja bode odbor precej po 1. marčiji poročal naročniku, da si ve o pravem času, če treba, drugod naročiti drevja.

7.) Od 1. marca dalje sme odbor izvrševati vsa naročila, ako je še kaj zaloge, in sicer v redu, kakor naročila dojdejo. Cena 1 drevesu za neude je 40 kr.

8.) Navedene cene veljajo za drevje brez zavoja in brez voznine. Dovažanje na kolodvor oskrbuje odbor. Za drevje, katero mora odbor dati, to je udu po 4 drevesa, ni računati zavoja, za drevje nad to število, ako odbor zavoj priskrbi, pa je plačati za to delo po 3 kr. od drevesa.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Ivan Murnik l. r., predsednik.

Gustav Pirc l. r., tajnik.

Seme ruskega lanu.

C. kr. kmetijska družba kranjska bode tudi letos naročila semena pravega ruskega lanu iz Rige na Ruskem. Kdor hoče dobiti kaj tega semena, naj se kmalu zglesi ustno ali pismeno v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3. Naročnik mora nekaj za aro priložiti, da ob svojem času gotovo pride po naročeno seme. Stari mernik semena bode stal okoli 3 gld. 50 kr.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Za povzdigo ribarstva na Kranjskem.

Vrednost umnega gospodarstva v ribarstvu je v obče še malo poznana pri nas, razvita je ta stroka le še deloma pri nekaterih vodah, zato dohodki iz ribarstva na Kranjskem nikakor niso toliki, kolikerni bi vsled dobrih svojstev naših voda lahko bili. Račja kuga je uničila najbolj rodovitne vode, druge so deloma preveč izpraznjene, in nadomeščanje polovljenih živali ima mnogo ovir, med katere je všteti tudi dosedanje ribarske razmere. Račja kuga je ponehala, največe zapreke ugodnega in pametnega gospodarstva pa ima odstraniti ribarski zakon z dne 18. avgusta 1888. l. z uredbo ribarsko-gospodarskih razmer in z določbo, da zastopajo vse ribarske težnje upravičenci sami, kateri se imajo združiti v eden ali več okrajnih odborov.

Ustanovitve okrajnih odborov ni še tako hitro pričakovati; za ta prehodni čas, dokler se ti odbori ne ustanove, bode c. kr. kmetijska družba prevzela njih posel in tudi potem ga bode opravljala, ako bodo upravičenci želeli.

Da bo mogoče družbi to svojo nalogo rešiti v korist ribarstvu cele kranjske dežele, potrebuje pomoči izkušenih mož in zvedencev kranjskih, in zato je v svojem občnem zboru ukrenila osnovati poseben samostojen odsek za ribarstvo. Ta ukrep prične s tem izvrševati, da vabi pristopiti v odsek vse ribarske upravičence in sploh može, kateri se zanimajo za razvoj ribarstva na Kranjskem. Ud ribarskega odseka lahko postane vsakdo, ki se pri družbi v ta namen zglesi, a biti pa mora nje član. Kakor hitro se bode zglasilo dovolj članov, povabljeni bodo na osnovni občni zbor, da se posvetujejo o pravilih ter da izvolijo svoj odbor. Dotle pa vodi začasno ves posel tega odseka družbeni odbornik gospod profesor Ivan Franke v Ljubljani.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 31. januarija 1891.

J. Murnik s. r., predsednik.

Gustav Pirc s. r., tajnik.

Vabilo k pristopu.

Konjereja postaja na Kranjskem čim dalje bolj važna. Gospodarji naši to vedno bolj spoznavajo in se z večim veseljem prijemljejo te stroke. Da se konjereja še bolje pospeši, ustanovil se je pri kmetijski družbi kranjski vže pred več leti poseben samostojen konjarski odsek, ki se bavi le s pospeševanjem nje. Opravila tega odseka so se pa v zadnjem času dokaj pomnožila, in kazalo ga je zatorej preustrojiti. Dne 29. decembra lanskega leta je imel odsek svoj občni zbor, na katerem je ukrenil nova pravila,

ki med drugim določujejo, da mora vsak odsekov član plačati na leto 50 kr. članarine. Ves ta dohodek od članov se bode porabljal izključno le za pospeševanje naše konjereje. Določeni članarini pa ni toliko namen, da se ž njo dohodki pomnože, ampak da se s tem vsako leto od novega določi, kedo ostane še član odsekov. Podpisani odsek vabi torej častite člane kmetijske družbe, kateri se zanimajo za konjerejo, da izvolijo pristopiti h konjarskemu odseku

ter s tem pospešavati našo konjerejo. Zglasitve za pristop in članarino je pošiljati v pisarno c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljano, Salendrove ulice št. 3.

Samostojni konjarski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Fran Povše s. r.,
predsednik.

✎ INSERTATE ✎

»sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zeló priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Proti boleznim v vratu,

hrupavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan

(16—1)

koroški rimski vrelec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranju.

✎ DELAVCE ✎

išče grajščina Rakovnik na Dolenjskem.

Stanovanja so pripravljena za posameznika, kakor tudi za cele družine. Podrobnosti se poizvedo pri oskrbništvu grajščine Rakovnik, pošta št. Rupert. (4—2)

Banka „Slavija“

sprejme nekoliko stalnih zastopnikov. Rodoljubi, ki so si zvesti, kako važno je za naš narod, da se povsodi ravnamo po gestu »svoji k svojim!« in imajo voljo delovati v tem zmislu, blagovolé naj se oglašiti pri generalnem zastopu banke „Slavije“ v Ljubljani, kateri uraduje v lastni hiši bankinej v Gospodskih ulicah številka 12. (2—2)

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani na Bregu št. 12

se priporoča sl. občinstvu v izvršitev vsih tiskarskih del, kot: knjige, brošure, okrožnice, naslove na pisma, pisma, kuverte, račune, vizitnice, cenike, jedilne liste, programe za veselice, naznanila (plakate), itd. itd.

Tudi izvršuje edina v Ljubljani litografska dela v eni ali večih barvah. (11—2)

Vse po najnižji ceni okusno in hitro.

V zalogi ima mnogo knjig za mladino ter razne muzikalije.

✎ Cenik se pošlje zastoj in poštne preste. ✎

Pri velikem denarnem zavođu dobi

✎ zaslužka ✎

vsakdo, ki živi na kmetih in se ne plaši resnega dela. Ponudbe pošiljajo naj se v zaprtih pismih z nadpisom: »resno delo« upravništvu tega lista. (3—2)

Cel lanski in predlanski letnik „Kmetovalca“

s prilogo »Vrtnarjevo« vred

prodaja iztis za družbene ude po 1 gld., za neude po 2 gld. dokler je kaj zaloga (12—1)

tajništvo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

NOVA SOČA

največji politiški tednik slovenski,

izhaja vsak petek v Gorici. Po dvakrat na mesec je njenim naročnikom brezplačno priloženo tudi

✎ „GORICA“ ✎

(5—2)

list za trgovino, obrtnijo in národno gospodarstvo.

»Nova Soča« z »Gorico« vred stane za vse leto 4 gld. 40 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr. »Gorica« se mora pa tudi posebej naročiti in stane za vse leto 1 gld.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7—2)

✎ Deteljno seme. ✎

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme, ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega detelnega semena.

Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj ga pri podpisani družbi, ter naj prilože vsaj polovico zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, katera tako strogo postopa, da ne da spričevala, ako najde v semenu le eno predenično zrno.

1 klgr. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 75 kr., 1 klgr. debelezoznate domače t. j. štajerske, rudeče detelje stoji 64 kr. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati »poštenega« semena »brez predenice.« Ker je ponujano seme dvakrat čisteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. Naročila je prijaviti (13—2)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske, sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikačojo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dveh vrst in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudije plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Plemene bice švicke pasme ima vedno naprodaj Ivan Baumgartner, grajščak na Fužinah pri Ljubljani. (1)

Ona frizijskega plemena, eno leto starega, prodaja Josip Lenarčič na Vrhniki. (2)

Sadno drevje vseh vrst in v vsih oblikah je dobiti pri Franu Ogorevcu v Brežicah. (3)

Železnino in gospodarsko orodje prodaja po najnižih cenah Andrej Druskočič v Ljubljani. (4)

Za zavarovanje proti ognju se priporoča zavarovalna banka „Unio Catholica“ v Ljubljani. (5)

Zdravila za ljudi in za živino je dobiti vedno sveža pri lekarnarju Ljudevitu Grečlu v Ljubljani. (6)

Vrtnarsko orodje, cepilne nože, škarje i. t. d. v najboljši kakovosti ima vedno v zalogi N. Hoffmann, nožar v Ljubljani. (7)

Vsakovrstne kmetijske stroje priporoča po najnižji ceni Ignacij Heller na Dunaji, Praterstrasse 78. (8)

Travna, zelenjadna in druga semena prodaja Jos. Lenarčič na Vrhniki. Cenike na zahtevanje zastoj. (9)

Lepe cikaste (belanske) krave prodaja J. Baumgartner, grajščak v Fužinah pod Ljubljano, zato ker bo sedaj redil samo švicke plemene. (10)

Pravi stari slivovec in breskvovec (persico) prodaja upravništvo grajščine Impolca, pošta Radna na Dolenjskem. Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj in franko. (11)

Posebno lepo tele švicke pasme, iz katerega se bo dal vzrediti izvrsten bik plemenjak, je na prodaj. Kupci naj se zglase pri Janku Peteku v Kresnicah. (12)

Seme od pravega ljubljanskega zelja (kapuza) ima na prodaj deka po 15 kr. Franc Babnik, posestnik v Bizoviku, pošta Hrušica pod Ljubljano. (13)

Lepe debele hraste, še stoječe, za vsako porabo izvrstne ima na prodaj Janez Perme v Gabrijah pri Kopanju. (14)

Divjo kostanjevo drevje želi nekdo kupiti. Ponudbe naj se pošljejo prof. Ante Nimiri, vredniku Gospodarskega Lista v Zadru. (15)

Za zavarovanje proti ognju, na življenje i. t. d. se priporoča znana banka „Assicurazioni Generali“, katere glavni zastop je v Ljubljani, v Gradišah št. 4. (16)

Seme pravega kašelskega zelja prodaja 30 gramov za 50 krajcarjev Ign. Mercina v Smartnem ob Savi, pošta Ljubljana. (17)

Izvrstne pluge
z železno desko in pravilno narejena
izdeluje in jamči za dobro in pošteno delo
ALOJZI ŠTRUKELJ, (15—1)
kovač v Šentvidu nad Ljubljano.

Jajca za valenje

od pravih Brahma-kokoši eno po 15 kr.; od Holandeev, črnih, z velikim belim čopom eno jajce 15 kr.; od Hondan po 15 kr.; od štajarskih kokoši po 10 kr.; od sedmograških golovratev po 15 kr.; od kodrov po 10 kr.; od pritlikovcev po 30 kr.; od pravih velikih, štajarskih rae po 15 kr. eno jajce. Jaz razpošiljam jajca za valenje le od čisto krvnih živali, ki so bile uže večkrat premovane, in jamčim kakor si bodi za čisto krvnost plemena.

Makso Pauli in Köslach,

(Štajarsko.)

(14—2)

Proda se

lepa kobila

in močan mlinarsk voz.

Kobila je prav lepega in težkega plemena in se zaradi tega prodaja, ker je dobila kolenec (Stichbein) in ni več za težko vožnjo. Gospodarju, ki bi jo za rejo in za delo na polji rabil, pa bi še dobro služila.

Kje? pove upravništvo tega lista.

(17—1)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajarska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih: **sadnega drevja**, visokodebelnatih in pritličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požahnitve; **divjakov in podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotičnega drevja in grmovja, drevja za drevorede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

Cenike je dobiti zastoj in franko.

RAZGLAS

gospodarjem, ki želijo semena ruskega lanu.

Družba kmetijska kranjska bode prihodnjo spomlad zopet v stanu, gospodarjem našim pravo seme ruskega (rigajskega) lanu iz državne podpore po nižji ceni dati, kakor je drugod na prodaj. Da pa odbor ve, koliko naj naroči semena, zato vabi gospodarje, kateri želijo tega lanu, ki v vsem prekosi naš domači in vsak drug lan naj se precej zglase pisмено ali ustno, v pisarni kmetijske družbe, da odbor zve, koliko naj semena naroči. Naročilom je pridjati nekaj za aro.

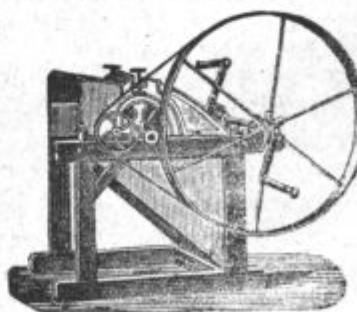
(9—2)

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinarstvo!

Stiskalnice in mline za oljke
Stiskalnice za grozdje in sadje
ter trtne škropilnice
Grozdnice in sadne mline

najnovije se
stave in v
vseh veli-
kostih.

mlatiluice, žitočis-
tilne stroje, gepelje,
sejalne stroje, za
turščico robkati,
pluge itd. itd.

Šušilnice za sadje
in zelenjad

Šušilnice, izvrstne ter
ceno in vsake vrste po
fabriških cenah.

**IG. HELLER, Dunaj (Wien), Prater-
strasse 78.**

Cenike in dobre svete na zahtevanje zastoj.

(6—2)

Prekupci dobe znižane cene.

Iščejo se dobri zastopniki, kateri se dobro plačujejo.